

Ocena funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej – podsumowanie dla obywateli

Dlaczego WPR wymaga oceny funkcjonowania?

Reformy WPR zapoczątkowane w 2003 r. zawierały szereg klauzul przeglądowych dotyczących lat 2007-2008. To one stanowią podstawę do przeprowadzenia oceny funkcjonowania WPR.

Ocena funkcjonowania nie świadczy o tym, że polityka funkcjonuje źle, lecz daje możliwość kontynuowania rozpoczętych wcześniej reform. Zmierza ona do poprawy funkcjonowania polityki w oparciu o doświadczenia zgromadzone od 2003 r. oraz do przygotowania jej na podjęcie nowych wyzwań i skorzystanie z rysujących się przed nami możliwości.

Nie chodzi tu o szeroką reformę, lecz o próbę usprawnienia i modernizacji WPR.

Reformy zapoczątkowane w 2003 r. zerwały w dużej mierze dotychczasową zależność między dopłatami i produkcją.

Jest to tzw. „oddzielenie płatności od produkcji”, które pozwala rolnikom na kierowanie się sygnałami płynącymi z rynku, a także wymaga od nich przestrzegania ścisłych norm ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt. Niechlubne góry żywności należą już do przeszłości.

Ponadto reforma wzmocniła politykę rozwoju obszarów wiejskich, której celem jest poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska naturalnego na obszarach wiejskich UE, które stanowią 90 % jej powierzchni.

Naszym punktem wyjścia jest więc zmodernizowana i wyraźnie sprawniejsza WPR, której daleko do karykaturalnego obrazu funkcjonującego w opinii publicznej.

Nie oznacza to jednak, że możemy spocząć na laurach. Ocena funkcjonowania stanowi doskonałą okazję, aby dokonać dokładniejszego przeglądu polityki.

Kalendarz przedstawienia wniosków i ich realizacji

Celem komunikatu jest rozpoczęcie szeroko zakrojonych, sześciomiesięcznych konsultacji.

W kontekście oceny zostaną podjęte następujące kwestie:

W jaki sposób uprościć system wsparcia bezpośredniego oraz uczynić go bardziej wydajnym? W jaki sposób dopasować istniejące instrumenty wsparcia rynku, początkowo utworzone dla Wspólnoty obejmującej sześć państw członkowskich, do dzisiejszych realiów? Jak stawić czoła nadchodzącym wyzwaniom, takim jak zmiany klimatyczne, biopaliwa, gospodarka zasobami wodnymi, czy zachowanie różnorodności biologicznej?

Wiosną przyszłego roku Komisja przedstawi wnioski legislacyjne z nadzieją, że przed końcem 2008 r. ministrowie przyjmą zmiany, które będą mogły wejść w życie z efektem natychmiastowym.

Oczywiście nie należy postrzegać oceny funkcjonowania WPR w całkowitym oderwaniu od planowanego przeglądu budżetu Unii Europejskiej.

Trzeba jednak pamiętać, że przegląd sytuacji finansowej będzie dotyczył okresu po roku 2013, podczas gdy ocena funkcjonowania WPR dotyczy dostosowań polityki i odnosi się do okresu wcześniejszego, obejmującego lata 2009-2013.

Naturalnie ocena funkcjonowania wytyczy kierunek przyszłych działań, nawet jeśli nie przesądzi ona o wynikach przeglądu budżetu.

Szczegóły proponowanych zmian

Przede wszystkim musimy znaleźć sposób na uproszczenie systemu dopłat bezpośrednich skierowanego do rolników i na uczynienie go wydajniejszym.

Oznacza to zwiększenie odsetka przypadków oddzielenia płatności od produkcji w krajach, które zdecydowały się utrzymać zależność między wsparciem i wysokością produkcji w odniesieniu do szeregu sektorów.

Komisja pragnie przedyskutować pomysł ograniczenia wysokości dopłat dla rolników posiadających gospodarstwa wielkotowarowe, którzy korzystają z ekonomii skali, po osiągnięciu przez nich pewnego pułapu produkcji.

W tym kontekście należy oczywiście uwzględnić różnicę między gospodarstwami posiadającymi wielu właścicieli i pracowników a gospodarstwami należącymi do jednego rolnika i zatrudniającymi tylko kilku pracowników.

Rozważamy również możliwość zwiększenia minimalnego obszaru gruntu posiadanego przez rolnika, dającego prawo do uzyskania wsparcia unijnego. Wynosi on obecnie 0,3 ha.

Powinniśmy również z uwagą przeanalizować normy, których rolnicy są zobowiązani przestrzegać, aby otrzymać wsparcie z Brukseli.

Mogłoby to oznaczać zniesienie zbędnych wymogów ale również dodanie wymogów nowych, związanych z pojawiającymi się wyzwaniami, takich jak usprawnienie gospodarki zasobami wodnymi czy łagodzenie zmian klimatu.

Skupimy się również na instrumentach wspierania rynku pochodzących jeszcze z początków WPR.

Jesteśmy przekonani, że mechanizmowi interwencji, czyli publicznemu skupowi nadwyżek produkcji, należy przywrócić jego pierwotną rolę, polegającą na zapewnieniu prawdziwej sieci bezpieczeństwa, szczególnie w obecnych okolicznościach, gdy ceny rynkowe są tak wysokie.

Odłogowanie zostało wprowadzone pod koniec lat 80 w celu ograniczenia produkcji lecz dziś uległo ono dezaktualizacji.

Jesteśmy w pełni przekonani, że nie ma już ono racji bytu. Jednocześnie musimy znaleźć nowe sposoby zapewniające uzyskiwanie podobnych korzyści dla środowiska, jakie się z nim wiązały.

Wiadomo już, że kwoty mleczne zostaną zniesione w 2015 r. Musimy zatem złagodzić ewentualne skutki planowanych zmian w sektorze mleczarskim. Oznacza to stopniowe zwiększanie produkcji w okresie poprzedzającym zniesienie kwot.

Należy również przewidzieć środki, które byłyby skierowane do producentów mleka w tych regionach UE, jak obszary górskie, których gospodarka uzależniona jest od przemysłu mleczarskiego.

Wspólna polityka rolna w 2007 r. staje przed nowymi wyzwaniami, takimi jak zarządzanie ryzykiem, walka ze zmianami klimatycznymi, bardziej skuteczna gospodarka zasobami wodnymi, optymalne wykorzystanie możliwości związanych z bioenergią oraz zachowanie różnorodności biologicznej.

Sprostanie tym wyzwaniom pociągnie za sobą dodatkowe koszty. Jednocześnie najlepszym instrumentem służącym realizacji wymienionych celów jest polityka rozwoju obszarów wiejskich.

Dlatego też proponujemy zwiększenie transferu środków przeznaczonych na dopłaty bezpośrednio na rzecz budżetu przeznaczonego na rozwój obszarów wiejskich.

Obecnie 5% kwoty dopłat bezpośrednich jest kierowanych do budżetu na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Pragniemy, aby kwota do 2013 r. została zwiększona do 13%.

Dlaczego potrzebne są działania na szczeblu UE?

Zarządzanie polityką rolną na szczeblu UE gwarantuje takie same warunki konkurencji wszystkim rolnikom w całej Unii.

Pozwala ono na ograniczenie wydatków i zapewnia, że nowe priorytety WPR przestrzegane są we wszystkich państwach członkowskich.

Powinniśmy w dalszym ciągu umacniać rolnictwo UE i podnosić jego konkurencyjność. Nasz sektor rolno-spożywczy zatrudnia 19 milionów osób a popyt na artykuły spożywcze zwiększa się z każdym dniem.

Wspólna polityka rolna gwarantuje przestrzeganie surowych norm w zakresie ochrony środowiska w rolnictwie, leśnictwie i powiązanych z nimi dziedzinach.

Polityka rozwoju obszarów wiejskich wspiera rozwój tkanki społeczno-gospodarczej naszej wsi.

Natomiast zarówno WPR jak i polityka rozwoju obszarów wiejskich mają do odegrania ważną rolę wobec pojawiających się nowych wyzwań, takich jak zmiany klimatu, zarządzanie zasobami wodnymi, optymalne wykorzystanie bioenergii oraz ochrona różnorodności biologicznej.